

TEINE PÜHAPÄEV PÄRAST ILMUMISPÜHA

Ilm 22:16–17 (2Ms 17:1–6; Jh 4:5–26)

16 «Mina, Jeesus, saadan oma ingli seda teile tunnistama koguduste jaoks. Mina olen Taaveti juur ja sugu, särav koidutäht.»

17 Vaim ja mõrsja ütlevad: «Tule!» Ja see, kes kuuleb, öelgu: «Tule!» Ja januneja tulgu! Kes tahab, võtku eluvett ilma tasuta!

«Mina, Jeesus, olen läkitanud oma ingli tunnistama teile neid asju koguduste jaoks. Mina olen Taaveti juur ja sugu, täht – see hiilgav, hommikune.» Ja Vaim ja pruut ütlevad: «Tule!», ja kes kuuleb, ütelgu: «Tule!», ja kes januneb, tulgu, ja kes tahab, võtku eluvett kingitusena.

Sissejuhatus

Ilmutusraamat on kirjutatud tõenäoliselt 1. sajandi lõpukümnendil, selle ajalooliseks taustaks on keiser Domitianuse (valitsemisaastad 81–96 pKr) aegne kristlaste tagakiusamine¹, mis kajastub Ilmutusraamatus võitlusena lohe ja tema metsaliste ning Talle ning Tema tunnistajate vahel. Ilmutusraamatut on iseloomustatud ka kui «liturgilist prohvetinägemust», mis kõrvutab maapealse tagakiusatud, võitleva kiriku olukorra taevas toimuva lakkamatu jumalateenistusega kui ühelt poolt eeskuju ja eesmärgi, teisalt aga keset kõige lootusetumaid katsumusi julgustava, kinnitava ja lootust andva igavese eesmärgina.

Raamatu nimi on pärit selle algussalmist: ἀποκάλυψις² Ἰησοῦ Χριστοῦ ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει – «Jeesuse Kristuse ilmutus, mille Jumal Temale on andnud, et ta näitaks oma sulastele, mis peatselt peab sündima.» Samas salmis nimetatakse ka ilmutuse või nägemuse kirjapanijat: καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ – «Ta näitas seda, läkitades oma ingli oma sulase Johannese juurde.»

Vanas kirikus vaieldi Ilmutusraamatu kanoonilisuse üle, ent mitmed olulised kirikuisad ja teoloogid, nende hulgas Irenaeus ja Athanasius, on selles alati kindlad olnud. Küsimusi on tekitanud ka see, kes oli ilmutuse saaja ja raamatu kirjapanijana nimetatud Johannes. Kiriku traditsioonilise seisukoha järgi on tegemist sama apostel ja evangelist Johannesega, kellelt pärinevad neljas evangeelium ja kolm kirja. Oluliseks kinnituseks sellele on peetud Ilmutusraamatu enda sisu, mis tõenäoliselt ei oleks leidnud üleüldist aktsepteerimist pühakirjana, kui see ei pärineks niivõrd autoriteetsest allikast.

¹ On ka neid, kelle arvates on Ilmutusraamatu ajalooliseks taustaks keiser Nero (valitsemisaastad 54–68 pKr) ajal aset leidnud kristlaste tagakiusamine.

² Sõna ἀποκάλυψις – «ilmutus», «ilmumine», «avalikuks saamine» – tuleneb verbist sõna ἀποκαλύπτω – «ilmutama», «avaldama», «teatavaks tegema» –, mis tähendab sõnasõnalt – nagu ka ladina *revelo* – «katet eemaldama».

Ilmutusraamat on suunatud eeskätt seitsmele Väike-Aasia kogudusele, millele mõeldud läkitustega ta algab (Ilm 1:4–3:22). Johannese kirjelduse järgi oli tegemist Issanda päevaga, s.t pühapäevaga, mil ta «vaimus olles» nägi Issandat Jeesust Kristust ennast, kes teda esmalt surmani kohutas ja siis julgustas, andes talle seejärel käsu kõik järgnev üles tähendada (Ilm 1:10–19).

Tegemist on Uue Testamendi ainsa prohvetiraamatuga, millele tuleb läheneda samamoodi, nagu Vana Testamendi prohvetitele, pidades meeles prohvetikuulutuste tavapärasest kolme ajalist ja sisulist tasandit: vahetu, peatselt saabuv ja kaugemasse tulevikku (lõpuaegadesse) suunatu. Kahest viimasest arusaamiseks on hädavajalik esimese adekvaatne, võimalikult ajastu- ja ajalootruu mõistmine.

Sellest lähtudes on – iseäranis Väike-Aasia kogudustele suunatud läkitusi silmas pidades – arusaadav, et Ilmutusraamat on kirjutatud eeskätt julgustusena ja meeleparanduskutsena parajasti aset leidva ja tulevikus veelgi ägeneva tagakiusu ning sellest tuleneva languseohu olukorras: «Tuleta siis meelde, kust sa oled langenud, ja paranda meelt ning tee esimese armastuse tegusid! Muidu ma tulen su juurde ning lükkan su lambijala asemelt, kui sa ei paranda meelt... Paranda siis meelt, muidu ma tulen varsti su juurde ning sõdin nende vastu oma suu mõõgaga... Keda iganes mina armastan, neid kõiki ma noomin ja karistan. Ole siis innukas ja paranda meelt!» (Ilm 2:5.16; 3:19)³

Seitsmele kogudusele mõeldud läkitustele järgneb tegelik «ilmutus» või nägemus, mille sisuks on lühidalt kokku võttes Kristuse ja Tema tunnistajate ning saatana või metsalise ja tema omade vaheline võitlus, mis kajastab kiriku tagakiusamist ja kristlaste kannatusi ning kinnitab neid, kes jäävad ustavaks, teadmise, et viimane sõna, tegelik meelevald ja võit on Jumalal ja «Tema Kristusel»: «Maailma kuningriik on saanud meie Issanda ja Tema Kristuse omaks ning Tema valitseb kuningana igavesest ajast igavesti... Nüüd on käes pääste ja vägi ning meie Jumala kuningriik ning Tema Kristuse meelevald, sest välja on heidetud meie vendade süüdistaja, kes süüdistab neid Jumala ees päeval ja ööl.» (Ilm 11:15; 12:10)

See ei tähenda, et kristlased ei pea kannatama – vastupidi, nagu Issand ise on «Tall, kes on tapetud» (Ilm 5:12) ja on meid «lunastanud meie pattudest oma verega» (Ilm 1:5), nii peavad ka need, kes Talle ustavaks jäävad, läbi minema «suurest viletsusest» (Ilm 7:14)

Ilmutusraamatu keskmes seisavad kolm seitsmeosalist visiooni, mida võib kujutada järgmise tabelina:

³ Ainus, keda otseselt ei manitseta meeleparandusele, on Filadelfia kogudus, kellele öeldakse selle asemel: «Ma tulen varsti. Pea kinni, mis sul on, et ükski sinu pärga ei võtaks!» (Ilm 3:11)

Seitse pitserit	Seitse pasunat	Seitse kuldkaussi
Esimesed viis pitserit (Ilm 6:1–11)	Esimesed viis pasunat (Ilm 8:6–9:12)	Esimesed viis kuldkaussi (Ilm 15:1–16:11)
	Kuues pasun – suured tapatalgud (Ilm 9:13–21)	Kuues kuldkauss – suur sõda Jumala päeval (Harmagedoon) (Ilm 16:12–16)
Kuues pitser – praeguse maailma lõpp (Ilm 6:12–17)	Seitsmes pasun – praeguse maailma lõpp ja uue algus (Ilm 11–15–19)	Seitsmes kuldkauss – praeguse maailma lõpp (Ilm 16:17–21)
Seitsmes pitser – teise visiooni sissejuhatus (Ilm 8:1–5)	Võitlus Kristuse ja Tema tunnistajate ning lohe ja metsaliste vahel, mis juhatab sisse kolmanda visiooni (Ilm 12:1–14:20)	

Ilmutusraamatu lõpuosa moodustavad nägemused viimsest võitlusest ja kohtust ning uuest, taevast alla tulevast Jeruusalemmast, milles need, kes on ustavalt vastu pidanud, «valitsevad kuningatena igavesest ajast igavesti» (Ilm 22:5). Raamatu epiloogiks (Ilm 22:6–21) on manitsus selle sõnadest kinni pidada, hoiduda rüvedusest ja teha õigust teha ning oma rüüd [Talle veres]⁴ puhtaks pesta, et pärida meelevald süüa elupuust ja minna sisse Jumala linna väravast.

Keelelisi märkuseid

Jeesus – nimi Ἰησοῦς tuleneb heebrea nimest יהושע ja tähendab «JHWH on pääste», «JHWH päästab».

Saadan – ἔπεμψα – sõna πέμπω tähistab enamasti kellegi saatmist/läkitamist mingi kindla ülesande ja/või eesmärgiga. Originaalis on see sõna siinkohal lõpetatud tegevust väljendavas aoristi ajavormis.

Ingli – τὸν ἄγγελόν – sõna ἄγγελος tähendab «sõnumiviija», «saadik», «ingel».

Tunnistama – μαρτυρῆσαι – sõna μαρτυρέω tähendab «tunnistajaks olema», «[millestki isiklikult nähtust või kogetust] tunnistust andma», «[midagi] kinnitama».

Koguduste – ταῖς ἐκκλησίαις – sõna ἐκκλησία – «kogudus», «kirik» – koosneb seestülevast eessõnast ἐκ ja verbist καλέω – «kutsuma» – ning tähendab sõnasõnalt «välja kutsutute kogu».

⁴ Vrd Ilm 7:14: «Need on need, kes tulevad suurest viletsusest ning on pesnud oma rüüd ja teinud need valgeks Talle veres»

Mina olen – ἐγώ εἰμι – väljend «mina olen» viitab vähemalt kaudselt Jeesuse jumalikkusele selle seose tõttu Jumala nimega יהוה : oma nime Moosesele avaldades selgitas Jumal selle tähendust sõnadega מֵאֵלָּהּ אֵלֶּיךָ – «Ma olen see, kes ma Olen!» – Septuagintas ἐγώ εἰμι ὁ ὢν (2Ms 3:14).

Taaveti – Δαυΐδ – nimi Δαυΐδ või Δαβίδ – דָּוִד – tähendab «armastatu», «lemmik».

Särav – ὁ λαμπρός – sõna λαμπρός tuleneb verbist λάμπω – «särama», «hiilgama», «[valgust] paistma» – ning tähendab «särav», «hiilgav».

Koidutäht – ὁ ἀστὴρ...ὁ πρωῒνος – sõnasõnalt «hommikutäht».⁵

Vaim – τὸ πνεῦμα – sõna πνεῦμα tuleneb verbist πνέω – «hingama», «puhuma» – ja tähistab sarnaselt heebrea sõnale נְפִישׁ nii vaimu, tuult kui ka hingeõhku.

Ilma tasuta – δωρεάν – sõnasõnalt: «kingitusena».

Sisuline analüüs

Ilmutusraamatu viimased peatükid kõnelevad uuest taevast ja maast ning uuest Jeruusalemmast, mis on Jumala enda asupaik. Uus Jeruusalemm on otsekui Jumala telk inimeste juures (Ilm 21:3), selle templiks on Jumal ise (Ilm 21:22) ning see ei vaja ei päikest ega kuud, kuna seda valgustab Jumala kirkus (Ilm 21:23). Sellesse linna voolavad kokku kõik rahvad ning nende kuningad toovad sinna oma hiilguse (Ilm 21:24), selle väravaid ei lukustata iialgi – ning ometi ei saa sinna «midagi, mis on rüve, ega keegi, kes teeb jäledusi ja valet, vaid üksnes need, kes on kirjutatud Talle eluraamatusse» (Ilm 21:27). Selles uues Jumala linnas ei ole midagi äraneetut (Ilm 22:3) – vastupidi, selles voolab Jumala ja Talle troonist alguse saav eluvee jõgi, mille «mõlemal pool jõge on elupuu, mis kannab vilja kaksteist korda, andes iga kuu oma vilja, ning puu lehed annavad tervist rahvastele» (Ilm 22:2).

Kõigest sellest imelisest osa saamiseks on kaks tingimust: esiteks peab olema kirjutatud Talle eluraamatusse, s.t kuuluma Tema lunastatute hulka, kes on «pesnud oma rüüd ja teinud need valgeks Talle veres» (Ilm 7:14), sest ainult neil on «meelevald süüa elupuust» ning ainult nemad võivad minna sisse linna väravaist (Ilm 22:14), ning teiseks peab jääma ustavaks, tehes õigust ja ennast jätkuvalt pühitsedes (Ilm 22:11). Ilmutusraamat ei õpeta universaalset õndsakssaamist, vaid on karmilt selgesõnaline: «Väljaspool on koerad ja nõiad ja hoorajad ja mõrtsukad ja ebajumalateenijad ning kõik, kes valet armastavad ja teevad.» (Ilm 22:15)

⁵ Koidutähe vasteks on kreeka keeles φωσφόρος, sõnasõnalt «valgusetooja», «valgusekandja» (nagu ka ladinakeelne *Lucifer*).

Kuna Ilmutusraamat on mõeldud eeskätt kinnituseks kannatavale kirikule, on ka selle lõpuosa ühtaegu manitsus ja julgustus: manitsus Johannese vahendusel ilmutatud nägemust tõsiselt võtta ja sellest kinni hoida, kuna sellelt, kes seda ei tee, võtab «Jumal...ära tema osa elupuust ja pühast linnast» (Ilm 22:19), ning julgustus lõpuni vastu pidada, teades, et Tema, kes on «esimene ja viimane, algus ja ots» (Ilm 22:13), tuleb varsti ning toob igaühele palga, tasudes talle tema tegude järgi (Ilm 22:12).

Issand pöördub siin Johannese poole väga isiklikult, kasutades vaid selles kohas Ilmutusraamatus endast ise kõneldes oma nime Jeesus. Küllap see oligi esmalt mõeldud isikliku kinnituseks Johannesele, kes oli, teadagi, Jeesuse armastatuim jünger, ent kes Jeesust Patmose saarel nähes sellegipoolest otsekui surnu maha langes (Ilm 1:17) – nii suur oli tema jahmatus ja hirm, nähes ülestõusnud Issandat kogu Tema väes ja kirkuses.

Johannes vajas seda julgustust – nagu vajas kogu tagakiusatud kirik, iga kogudus, kelle kinnitamiseks Issand oli läkitanud oma ingli. Viimastes eestikeelsetes tõlgetes kasutatakse originaalteksti aoristi ajavormi tõlkimisel tulevikku: «saadan», «läkitan». Kuigi aoristi võib nõnda tõlkida, tundub siiski olevat sobivam jääda tavapärase lõpule viidud tegevust tähistava mineviku juurde – «olen saatnud / läkitanud» –, kuna tegemist on Ilmutusraamatu kokkuvõtva osaga ning juba raamatu alguses nimetatakse nii Jeesuse poolt Johannese juurde läkitatud inglit (Ilm 1:1) kui neid ingleid, kelle hoole alla olid usaldatud seitse Väike-Aasia kogudust (Ilm 1:20).

Ilmutusraamat on «Jeesuse Kristuse ilmutus, mille Jumal Temale on andnud, et Ta näitaks oma sulastele, mis peatselt peab sündima» (Ilm 1:1), ning nüüd võtab Ta selle kokku, toonitades seda, kes Ta on: «Taaveti juur ja sugu, särav koidutäht» (Ilm 22:16). Taaveti juureks oli Jeesust tituleeritud juba varem, siis, kui oli juttu maailma ja inimeste peale tulevatest sündmustest, mis olid kirjutatud seitsme pitseriga kinni pandud raamatusse, mida oli väärt avama üksnes Jumala Tall, kes on oma ristisurma ja ülestõusmise läbi surma ja kuradi ära võitnud: «Ennäe, lövi Juuda suguharust, Taaveti juur, Tema on võitnud, Tema võib avada raamatu ja selle seitse pitserit!» (Ilm 5:5)

Kristuse nimetamine Taaveti juureks rajaneb Jesaja prohvetikuulutusel: «Iisai kannust tõuseb võrse ja võsu tema juurtest kannab vilja. Sel päeval sünnib, et Iisai juurt, kes seisab rahvaile lipuks, otsivad paganad ja tema asupaik saab auliseks.» (Js 11:1.10) Küllap pole vale mõelda veel ühele Jesaja raamatu salmle: «Ta tõusis meie ees nagu võsuke, otsekui juur põuasest maast. Ei olnud tal kuju ega ilu, et teda vaadata, ega olnud tal välimust, et teda ihaldada.» (Js 53:2) Jeesus on see, keda oli oodatud kui ammust ajast töötatud Lunastajat ja Päästjat, kes on tulnud ja võitnud otsekui lövi⁶ ning kes töötab sellele, kes võidab koos Temaga, et ta riietatakse valgete rõivastega ning tema nime ei kustutata eluraamatust (Ilm 3:5).

⁶ «Juuda on lõukoera kutsikas – saagi kallalt, mu poeg, oled tõusnud! Ta on heitnud maha, ta lebab nagu kunagi lõukoer või lövi - kes julgeks teda äratada? Ei lahku valitsuskepp Juudast ega korraldamissau tema jalgade vahelt, kuni tuleb tema valitseja, keda rahvad võtavad kuulda!» (1968. aasta piiblitõlge)

Jeesus on «särav koidutäht» – ehk oleks õigem tõlkida sõnasõnalt «hommikutäht», et rõhutada, et Jeesuses on uus päev juba kätte jõudnud⁷ ning sellest uuest päevast saavad osa kõik need, kes jäävad Jeesusele ustavaks ja Temast vankumatult kinni hoiavad: «Kes võidab ja minu tegusid lõpuni hoiab, sellele ma annan meelevalla paganate üle ning ta hoiab neid kui karjane raudsauaga, nii nagu purustatakse saviastjaid, otsekui minagi olen saanud meelevalla oma Isalt, ning ma annan talle koidutähe.» (Ilm 2:26–28)

Tähtedega võrreldakse Ilmutusraamatu alguses ka ingleid, kelle hoolde on usaldatud seitse Väike-Aasia kogudust: «Tal oli paremas käes seitse taevatähte ning Tema suust välkus vahe kaheterane mõõk ning tema palged olid otsekui päike, kui see paistab oma väes. [...] «Nende seitsme taevatähe⁸ saladus, mida sa näed mu paremas käes, ja nende seitsme kuldlambijala saladus on see: seitse tähte on seitsme koguduse inglid ja seitse lambijalga on seitse kogudust.»» (Ilm 1:16.20) Apostel Paulus võrdleb ööpimeduses säravate tähtedega kristlasi, kes peavad Jumala lastena särama «keset põikpäist ja rikutud sugupõlve» (Fl 2:15) – apostel Juuda sõnul vastanduvad neile usutaganejad, kes on otsekui «ekslevad tähed, kelle jaoks on hoitud pilkane pimedus igavesti» (Jd 1:13).

Säravaim täht, tõeline koidu- ja hommikutäht on Jeesus⁹, kelle sõna ja arm jäävad püsima isegi siis, kui taevas otsekui rullraamat kokku keeratakse ning taevatähed maa peale kukuvad, «nagu viigipuu, mida suur tuul raputab, viskab maha oma suvemarjad» (Ilm 6:13). Ta on «võitnud ning istunud oma Isaga Tema troonile» (Ilm 3:21) ning need, kes armastavad Teda rohkem kui oma elu (vrd Ilm 12:11), võidavad koos Temaga.

Iseäranis tagakiusamise olukorras kaasnes Jeesusele ustavaks jäämisega Tema peatse naasmise ootus: «Vaim ja mõrsja ütlevad: «Tule!»» (Ilm 22:17) Jumala Vaim on siin nii julgustaja kui innustaja, hoides ootajais alal lootust, et oodatud aeg on peagi käes, ning ärgitades neid mõtlema mitte ainult iseendale, vaid ka neile, kes veel ei ole leidnud teed eluvee allikale: «Januneja tulgu! Kes tahab, võtku eluvett ilma tasuta!» Eeskätt on need sõnad mõeldud neile, kes otsivad ja juba kuulevad, ent – Kristuse ja Tema märtrite eeskujul – kindlasti neilegi, kes praegu veel Jeesuse omasid taga kiusavad.

Taas on näha selge seos prohvet Jesaja ettekuulutusega: «Hoi! Kõik janused, tulge vee juurde! Ka see, kellel ei ole raha, tulgu, ostku ja söögu! Tulge, ostke ilma rahata, ilma hinnata veini ja piima! Pöörake kõrv ja tulge mu juurde, kuulake mind, siis on teil edu; mina teen teiega igavese lepingu, samasuguse, nagu oli mu osadus Taavetiga! Otsige

⁷ «Niisiis, kui keegi on Kristuses, siis ta on uus loodu, vana on möödunud, vaata, uus on sündinud.» (2Kr 5:17)

⁸ On arvatud, et tegemist võib olla Plejaadide ehk Sõelatähtede seitsme kõige kirkamalt särava tähega, mis Patmoselt vaadelduna paiknevad taevas üsna sarnaselt sellele, kuidas maakaardil paiknevad Ilmutusraamatus nimetatud seitse kogudust.

⁹ «Ma näen teda, aga mitte nüüd, ma silmitsen teda, aga mitte ligidalt: Jaakobist tõuseb täht, israelist kerkib valitsuskepp.» (4Ms 24:17)

Issandat, kui Ta on leitav, hüüdke Teda, kui Ta on ligidal! Õel jätku oma tee ja nurjatu mees oma mõtted ning pöördugu Issanda poole, siis halastab Tema ta peale; ja meie Jumala poole, sest Tema annab palju andeks.» (Js 55:1.3.6j)

Jumal jagab Jeesuses Kristuses oma vaba armu kõigile, kel on kõrvad selleks, et Tema kutset kuulda, ning südant ja julgust see kutse vastu võtta ja seda järgida, ning «siis säravad õiged nagu päike oma Isa Kuningriigis. Kel kõrvad on, kuulgu!» (Lk 13:43) Issanda kutse kuulda võtmise ja Talle ustavaks jäämise nõue ei ole vastuolus sellega, et Jumal pakub oma armu ja igavest elu tasuta, kuna Jumala armust osa saamine on võimalik ainult selles osaledes, s.t seda tõeks elades.

Võrdlus eluveega, elupuu vilja ja selle tervendavate lehtedega (Ilm 22:2) või nagu Ilmutusraamatu alguses, taevase, tavainimeste eest peidetud mannaga (Ilm 2:17), on kõnekas ja väga lihtsalt mõistetav: ka siis, kui kellelegi antakse süüa või juua tasuta, peab ta sellest kingitusest osa saamiseks sööma ja jooma. Jeesuse jüngriks olemise, Tema armust, halastusest ja armastusest osa saamise kontekstis tähendab see armus, halastuses ja armastuses elamist: «Vaata, ma tulen varsti ning toon igaühele palga, ma tasun igaühele tema tegude järgi.» (Ilm 22:12)

Ilmutusraamatu siiras, lausa tuline Issanda peatse naasmise ootus on aastasadade jooksul pisut jahtunud, muutudes palavamaks enamasti seoses sarnaste sündmustega nagu need, mida kirjeldatakse Johannese nägemuses: sõdade, näljahädade, haiguste ja loodusõnnetustega. Tegelikult ei peaks aga meie igatsust Jeesuse järele hoidma elus mitte maailma ja meid tabavad kohutavad katastroofid, vaid hoopis armastus Tema vastu – sest see, kes Vaimust inspireerituna Talle hüüab: «Tule!», on ju Tema mõrsja.

Jutluseks

Ilmumisaja teise pühapäeva teemaks on EELK Kirikukäsiraamatu järgi «Jeesus ilmutab oma jumalikku väge». Pühapäeva vanakiriklikuks Evangeeliumiks (Jh 2:1–11) on Kaana pulma lugu, mille kohta evangelist Johannes ütleb kommentaariks, et «see tegu Galilea Kaanas oli esimene tunnustäht, millega Jeesus avaldas oma kirkust, nõnda et Ta jüngrid jäid Temasse uskuma». Algselt oli Kaana pulm üks kolmest Ilmumispühal tähistatud sündmusest (hommikumaa tarkade külaskäigu ja Jeesuse ristimise kõrval).

EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi loetakse vanakiriklikku Evangeeliumi esimesel lugemisaastal, samamoodi loetakse esimesel lugemisaastal ka Ilmumisaja teise pühapäeva vanakiriklikku Epistlit (Rm 12:6–16), mis kõneleb Jumala poolt kogudusele kui Kristuse ihule kingitud mitmesugustest armuandidest.

Teise lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (2Ms 17:1–6) on Moosese tüli Iisraeli rahvaga, kes nõudis temalt kõrbes juua, mille peale Jumal käskis Moosesel lüüa kepiga

Hoorebi kaljut, et sellest vett voolaks. Siin on nähtav seos teisel lugemisaastal Epistli asemel loetava lõiguga Ilmutusraamatu viimasest peatükist (Ilm 22:16–17), kus Jeesus töötab neile, kes Teda ootavad ja Tema järele janunevad, «eluvett ilma tasuta». Samasugune seos on olemas teise lugemisaasta Evangeeliumiga (Jh 4:5–26), mis kõneleb Jeesuse kohtumisest samaaria naisega, kellele Jeesus Jaakobi kaevu ääres ütleb: «Igaüks, kes joob seda vett, januneb jälle, aga kes iganes joob vett, mida mina talle annan, ei janune enam iialgi, vaid vesi, mille mina talle annan, saab tema sees igavesse ellu voolavaks allikaks.»

Niisiis on kõiki kolme pühakirjalugemist ühendavateks sõnadeks on «janu» ja «vesi». Teatavasti samastab apostel Paulus tolle kaljuga, millest Iisraeli rahvas kõrbes jõi (1Kr 10:4), Kristuse enda, ja nii näitab ka Evangeelium Jeesusest ja samaaria naisest Sühhari kaevul, et tõeline eluvee allikas on Kristus, kes jagab kõigile, kes kummarduvad Tema ette (nagu jooja allikale), igavesse ellu pulbitsevat elavat vett. Jeesus Kristus on kogu maailma Õnnistegija, kes tahab muuta ja uuendada kõigi inimeste elu – mitte ainult siin maailmas, vaid igaveseks.

Ilmutusraamatu tekstile jutlustades võiks rõhutada Jeesuses ilmunud Jumala armu elumuutvat väge. Ilmutusraamat on suunatud tagakiusamist kannatavale kirikule, kelle jaoks on oma Issandast kinni hoidmine ja Talle ustavaks jäämine tõeline elu ja surma küsimus – kusjuures mitte ainult ajaliku, vaid igavese elu ja surma küsimus. Jumal on Jeesuses Kristuses teinud kõik meie heaks ning pakub meile oma armu, elupuu vilja ja eluvett, ilma tasuta – meie asi on see vastu võtta ja selles armus elada.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Ilmutusraamat tundub paljudele arusaamatuna. Tegelikult ei ole selle mõistmine sugugi ületamatult raske, kui teame, et see on mõeldud eeskätt tagakiusamist kannatavale kirikule ega kirjelda mitte niivõrd seda, mis kunagi määratlemata tulevikus toimuma hakkab, vaid seda, mis on toimunud ja toimub meie patuses maailmas pattulangusest saadik – ning on veelgi võimendunud pärast Jumala Poja inimeseks saamist, surma ja ülestõusmist, kuna saatan teab, et ta on võidetud, ja määratseb talle veel jäänud aega kasutades nii raevukalt, kui suudab. Johannese Ilmutusraamatu sõnum on, et Jeesus Kristus, Jumala Tall, on võitnud ning teeb oma võidu osaliseks kõik need, kes Talle lõpuni ustavaks jäävad.
2. Jeesus on see, keda oli aastasadu oodatud: Taaveti juur ja sugu, Jaakobist tõusnud täht, kes kuulutab uue päeva saabumist, lõvi Juuda suguharust, kes on võitnud ning «väärt võtma au ja austust ja väge» (Ilm 4:11) – Päästja ja Lunastaja, kes annab kõigile, kes Tema kutset kuulevad ja sellele järgnevad, eluvett ilma tasuta. Ta on võitnud, iseennast meie, patuste eest andes, meie pattu ära kandes, ohvritallena surses, et me võiksime mitte ainult oma rõivad, vaid oma südamed Tema veres puhtaks pesta ning meie nimed oleksid Tema eluraamatus, kust neid ei suuda mitte keegi kustutada, kui me seda just ise ei tee.

3. Esimesed kristlased, iseäranis need, kes elasid taga kiusatuna, ootasid siira igatsusega Jeesuse peatset naasmist. Sellest ajast on möödunud ligi kakskümmend sajandit ja enamasti ei kipu meie Issanda naasmisele mõtlema samasuguse vahetu ootusega, nagu esimesed kristlased. Enamasti kerkib Jeesuse tagasituleku teema üles siis, kui maailma tabavad erakorralised katsumused – sõjad, loodusõnnetused, haigused ja nälg –, ent tegelikult peaksime me Issandat ootama mitte hirmu, vaid armu ja armastuse pärast. Me peaksime Tema järele igatsema nagu pruut oma peigmehe järele, hüüdes samamoodi, nagu Ilmutusraamatus: «Tule, Issand Jeesus!» (Ilm 22:20), ning pidades meeles ka neid, kes veel ei ole Tema kutset kuulnud ega kuulda võtnud, aga kes samuti vajavad Tema armu ja halastust, et nad võiksid koos meiega pärida igavese elu: «Januneja tulgu! Kes tahab, võtku eluvett ilma tasuta!»